

Σαραντατέσσερα χρόνια μακριά από τη γη μας (Ζήνα Λυσάνδρου-Παναγίδη, Φιλόλογος, Δήμαρχος Λευκονοίκου)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Πώς πέρασαν κιόλας 44 χρόνια; Σαν να' ταν χθες που φύγαμε κυνηγημένοι από τη γενέθλια γη μας. Πώς αντέξαμε τόσες δοκιμασίες, τόσες θλίψεις, τόσα βάσανα; Πώς διάβηκαν οι μάνες, οι σύζυγοι, τα παιδιά, τα αδέλφια των αγνοουμένων; Πώς κουβάλησαν τον σταυρό τους οι συγγενείς των πεσόντων ηρώων μας; Αλήθεια, ποιος άκουσε όλες αυτές τις δεκαετίες τον οδυρμό τους, ποιος αφουγκράστηκε τις αγωνίες τους, ποιος μπήκε στη θέση τους;

Ο σοφός λαός μας απεφάνθη ότι «το λαμπρόν τζιει που πέφτει κρούζει». Τι μεγάλη αλήθεια! Έπεσε το λαμπρόν και μας έκρουσε. Μας κατέκαψε και μας τσουρούφλισε. Έγιναν παρανάλωμα της φωτιάς τα όνειρά μας. Για αλλού κινήσαμε κι αλλού η ζωή μας πήγε. Εμένα το όνειρό μου ήταν να διδάξω στο Γυμνάσιο Λευκονοίκου, κι εκεί στην καρδιά της Μεσαορίας να ζήσω μετά τις σπουδές μου στην Αθήνα. Ο παπάς μου, συνήθιζε να μου λέει ότι θα μου έκτιζε σπίτι απέναντι από το Γυμνάσιό μας που είχαμε οικόπεδα, για να ακούω το κουδούνι και να πηγαίνω στο σχολείο.

Μπορεί να μην εκπληρώθηκε το όνειρό του στο Λευκόνιο, αλλά, λίγα χρόνια μετά που κτίσαμε το σπίτι μας στα Λατσιαά, το 2005, ο αείμνηστος Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού Πεύκιος Γεωργιάδης εγκαινίασε το Λύκειο Λατσιών απέναντι από το σπίτι μας. Πραγματικά κι εγώ κι ο γιος μου ακούαμε το κουδούνι από το σπίτι μας.

Αρκετοί καταφέραμε μετά την προσφυγιά και ορθοποδήσαμε. Ζούμε αξιοπρεπώς. Μας βοήθησε σκανδαλωδώς και ο Θεός. Κάποιοι άλλοι μπορεί και να τα κατάφεραν καλύτερα από δω που ήρθαν, άρπαξαν ευκαιρίες, πλούτισαν. Κάποιοι άλλοι δεν τα κατάφεραν και παλεύουν για να επιβιώσουν.

Συχνά, όμως, ακούμε πολλούς να λένε: «Καλά την έχουν οι πρόσφυγες!». Λες και μόνο οι υλικές αξίες έχουν σημασία στη ζωή. Πολλοί εξ ιδίων κρίνουν τα αλλότρια. Μάλιστα ζηλεύουν και εμάς τους πρόσφυγες ότι τάχα μου μάς βοήθησε η κυβέρνηση. Τι να κάνει η όποια βοήθεια, αν δεν δουλέψεις σκληρά κι αν δεν παλέψεις; Εξάλλου, μπροστά στις περιουσίες που έμειναν στα κατεχόμενα, τι είναι

ένα μικρό σπίτι ή μια μικρή βοήθεια;

Ωραία. Κάποιοι πήραν τουρκοκυπριακές περιουσίες. Ελάχιστοι. Και μη πρόσφυγες λυμαίνονται τις τουρκοκυπριακές περιουσίες, έτσι ακούστηκε. Πάντως, ολόκληρη κωμόπολη του Λευκονοίκου, μέσα στην καρδιά της Μεσαρκάς, που «άμα γιωρκούσε τρώαν μανάδες τζιαι παιθικιά», ψάχνω με το κερί να βρω συνδημότες μου που πήραν τουρκοκυπριακές περιουσίες. Κι εδώ πάλι έγιναν όλα με τον γνωστό κυπριακό τρόπο, με τα μέσα της τότε εποχής. Και μάλιστα, εκείνοι που είχαν μεγάλες περιουσίες δεν πήραν τίποτα.

44 χρόνια μετά είμαστε ακόμη πρόσφυγες, χωρίς τη γη μας, χωρίς τους συνεκτικούς δεσμούς μας, χωρίς τη γειτονιά, τα σχολεία μας, τις εκκλησιές, το κοιμητήριό μας. Χωρίς τα πρωτοβρόχια μας, χωρίς τη μυρωδιά του νοτισμένου χώματος, χωρίς τη δροσιά του Πενταδακτύλου μας, χωρίς την κάψα του κάμπου μας. Όλα έμειναν πίσω μας, μακριά μας, οι μέρες τους περνούν χωρίς εμάς.

Έμειναν πίσω τα ηλιοβασιλέματα, οι μυρωδιές που ανέβαιναν από τα νοικοκυρεμένα σπιτικά, τα γέλια μας, οι χαρές μας, οι προίκες μας που εξανεμίστηκαν, οι περιουσίες μας, τα όνειρά μας, τα νιάτα μας, η ομορφιά των πραγμάτων, η ομορφιά των ανθρώπων! Κυρίως, όμως, έμειναν πίσω μας οι άγιοί μας, όλοι οι κεκοιμημένοι μας, οι ήρωές μας. Τα ιερά και τα όσιά μας.

Όλα χάθηκαν. Κι εμείς από δω είμαστε φιλοξενούμενοι, πάροικοι, δεν είναι βολετό να ριζώσουμε. Πώς να ριζώσεις σε ξένο τόπο;

Μια είναι η ευχή και η προσευχή μας. Να γυρίσουμε πίσω. Για τους πολλούς φαίνεται ουτοπία και χίμαιρα. Εμείς θα εξακολουθούμε να πιστεύουμε και να παλεύουμε για να πετύχουμε με τη βοήθεια του Θεού τον στόχο μας. Ανθρωπίνως είναι αδύνατο. Όμως, «Τα αδύνατα παρ' ανθρώποις δυνατά παρά τω Θεώ».